

## **ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗВО: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД**

**Марчук О. О.**

*доктор педагогічних наук, доцент,  
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти  
Міжнародного економіко-гуманітарного університету  
імені академіка Степана Дем'янука  
м. Рівне, Україна*

**Сойко І. М.**

*кандидат педагогічних наук, доцент,  
декан педагогічного факультету  
Міжнародного економіко-гуманітарного університету  
імені академіка Степана Дем'янука»  
м. Рівне, Україна*

Виховна робота зі студентами є одним із головних напрямів роботи закладу вищої освіти. У процесі виховної роботи майбутні педагоги значно розширюють власний світогляд, підвищують професійний рівень та культуру, розвиваються всебічно. У законі України «Про освіту» написано, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [6]. У закладах вищої освіти створено належні умови для всебічного розвитку студентів, які відповідають їх природним збірностям, талантам, нахилам та зацікавленості.

Питання виховання студентської молоді досліджено в працях таких науковців, як: М. Й. Боришевський, П. В. Вербицька, І. Г. Гараненко, І. А. Зязюн, Ю. І. Завалевський, В. Г. Кремень, О. Ф. Кошопал, М.Л. Кузякіна, С.Г. Рябов, Л.О. Рехтета, О.В. Сухомлинська, Г.П. Шевченко, К.І. Чорна та інші. Особливості естетичного розвитку

учнівської та студентської проаналізовано в наукових розвідках Антонович Є. А., Берлач О.П., Дем'янчук О.Н., Чихурського А.С. та ін. Сучасні дослідники пояснили: «У художньо-естетичних цінностях людина знаходить джерело духовного збагачення, морального вдосконалення, співпереживання, розвитку творчих сил і здібностей. У плідному спілкуванні з мистецтвом вона набуває досвіду, що ушляхетнює важливі напрями діяльності молоді, створює умови для всебічного використання можливостей художньої культури, що виховують і розвивають особистість» [5, с. 6].

Естетичне виховання спрямоване на виховання у здобувачів вищої освіти естетичних почуттів, смаків, суджень, художніх здібностей, на розвиток сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини. В «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» С. Гончаренка написано, що «естетика – це наука про прекрасне... найбільш загальні категорії естетики: прекрасне і повторне; піднесене і низьке; трагічне і комічне» [2, с. 160]. Сучасні педагоги під поняттям естетичний розвиток розуміють «здатність сприйняття прекрасних почуттів в мистецтві і навколишньому світі» [5].

Проаналізуємо комплексне естетичне виховання студентської молоді на прикладі роботи викладачів педагогічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Зазначимо, що ними систематично проводиться виховна робота зі студентами, спрямована на формування у них естетичного смаку в контексті реалізації наукової теми «Виховання учнівської та студентської молоді на ідеях гуманізму та просвітництва» (державний реєстраційний номер 0118U001567).

На початку кожного навчального року у вересні куратори академічних груп активно готують майбутніх педагогів, вихователів та психологів до участі в загально-університетському конкурсі «Алло, шукаємо таланти», який сприяє формуванню естетичного смаку, розвитку декламаторських, хореографічних та музичних здібностей. Проведення такого заходу дозволяє визначити природні таланти та нахили здобувачів освіти до певного виду естетично-художньої діяльності. Вже на першому курсі студенти педагогічного факультету активно долучаються до роботи гуртків та студій, які діють в університеті (ансамбль сучасного танцю «Inside», студентський театр «Бриз» імені Б. Денисюка, ансамбль народної пісні «Зорецвіт» та ін.).

Естетичному розвитку студентської молоді сприяє проведення щорічного «Свята Золотої Осені», на якому майбутні педагоги демонструють свої вироби з природного матеріалу. У майбутньому цей досвід стає у нагоді при здійсненні виховного процесу в закладах дошкільної освіти та НУШ.

Розвиток декламаторських та театральних здібностей відбувається під час святкування в університеті пам'ятних дат. Зокрема, традиційними в кінці вересня є заходи, присвячені пам'яті великого українського педагога В. Сухомлинського. Викладачі кафедр педагогічного факультету проводять виховні години, семінари, наукові конференції, педагогічні «п'ятихвилинки», на яких обговорюють погляди В. Сухомлинського на виховання дітей дошкільного віку та школярів, читають його оповідання та педагогічні трактати, обговорюють його твори «Серце віддаю дітям», «Батьківська педагогіка», «Розмова з молодим директором школи» та ін. Зокрема, д.пед.н., проф. Марчук О. О. у 2021 році провела свято «Віддаємо свої серця дітям», по завершенні якого студенти зачитали власні педагогічні есе на тему: «Що для мене означає вислів «віддати своє серце дитині?»», у 2022 р. було проведено педагогічну поетичну «п'ятихвилинку» на тему «Заповіти В. Сухомлинського». На цих виховних заходах майбутні педагоги декламували вірші про професію вчителя, інсценізували твори В. Сухомлинського, розказували гуморески про студентське життя та веселі історії про дітей тощо.

Різноманітні тематичні тижні сприяють формуванню в студентів вмінь сприймати прекрасне. Наприклад, під час святкування Дня дошкільця майбутні вихователі прикрашають навчальні аудиторії, виготовляють ікебани, просвітницькі постери. Традицією стало виготовлення своєрідних голубів як символів Миру, коли світова спільнота святкує Всесвітній день Миру. Естетичний смак формується в процесі проведення Дня вишиванки, Української хустки, Дня матері, Дня єднання, вшанування жертв голодомору та інших заходів і свят, які офіційно запроваджені в Україні.

Напередодні новорічних свят тематика виховних заходів набуває Різдвяного забарвлення. Студенти академічних груп долучаються до огляду-конкурсу різдвяних колядок. Варто відзначити той факт, що студенти співають мало відомі поліські колядки, разом із викладачами здійснюють постановку поліських вертепів, прикрашають аудиторії педагогічного факультету святковими новорічними гірляндами. Окрім того, викладачі проводять спеціальні новорічно-різдвяні виховні

години. Наприклад, у грудні 2021 р. – січні 2022 р. було проведено конкурс на краще новорічне відео-привітання, до якого долучилися студенти першого курсу денного та заочного відділення. Цікавим за своїм змістом є проведення конкурсу «Екоялинка», що спрямований не лише на формування у студентів естетичного смаку, а й бережливого ставлення до природи.

Естетичний розвиток студентської молоді невіддільно пов'язаний із національно-патріотичним, громадянських та морально-етичним виховання. Зі студентами щороку проводять громадські учнівські читання «Я голосую за мир», свята «Великодні дзвони», «Дякуємо тобі мамо», «На сповідь до Тараса», «І ти колись боролася, мов Ізраїль, Україно моя» (Леся Українка), «Ми – нащадки козацького роду», а також українські вечорниці, на яких вони вивчають стародавні українські традиції, повір'я та обряди. В процесі їх проведення здійснюється розвиток декламаторських здібностей майбутніх вихователів, удосконалюється їх акторська майстерність, вміння співпрацювати з глядацькою аудиторією.

Формування професійно-педагогічної компетенції майбутніх фахівців педагогічної галузі неможливе без належної організації виховного процесу в ЗДО, в умовах коли «створюється нова ціннісна система виховання, спрямована на формування відповідальності і самостійності, принциповості в почуття власної гідності, творчої активності і критичного мислення» [2, с. 71]. Викладачами педагогічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» ведеться комплексна виховна діяльність, спрямована на формування у майбутніх педагогів естетичного смаку, здатності до виховання дітей на ідеях гуманізму, миру, патріотизму, взаємоповаги та ціннісних моральних орієнтирів.

### **Література:**

1. Глазунова Л. О. Естетичне виховання студентської молоді. *Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Житомир, 22-23 травня 2014 р.)*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 203-209.
2. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне : Волинські обереги, 2011. 552 с.

3. Дем'янчук О. Н. Формування музично-естетичних інтересів учнів загальноосвітньої школи : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки. К., 1995. 388 с.
4. Дем'янчук О.Н., Чихурський А.С., Берлач О.П. Естетизація навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи-інтернату: Монографія. Луцьк.: Вид-во «Волинська обласна друкарня», 2017. 219 с.
5. Естетичне виховання (розвиток) URL: <https://moyaosvita.com.ua/ pedagogika/estetichnij-rozvitok-v-pedagogici/> (дата звернення 23.10.2022).
6. Закон України «Про дошкільну освіту».URL: <https://zakon.help/law/2628-III> (дата звернення: 15.10.2022).
7. Кириченко І. Підготовка вчителя образотворчого мистецтва як педагогічна проблема. *Реклама і дизайн в умовах глобалізації вищої освіти та інформаційної інтеграції* : зб. наук. праць / ред. кол. : М. П. Ліфінцев, Є. А. Антонович, А. В. Чебикін та ін. К. : Інститут реклами, 2005. Вип. 3. С. 113–118.
8. Левчук Л. Т., Оніщенко О. І. Основи естетики : навч. посібник. К. : Вища школа. 2000. 271 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-36>

## **АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ НА НАЯВНІСТЬ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS»**

**Меланишина І. С.**

*студентка магістратури другого року навчання  
факультету іноземних мов  
Вінницького державного педагогічного університету  
імені Михайла Коцюбинського  
м. Вінниця, Україна*

В умовах сьогодення суттєвою конкурентною перевагою на ринку праці є наявність не лише фахових знань, а і «м'яких навичок» (англ. «Soft skills») та готовність до навчання впродовж життя. На основі аналізу праць зарубіжних науковців Д. Матіюк виокремлює основні тенденції розвитку неперервної освіти, а саме: глобалізація,